

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการหาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอาคารพาณิชย์บริเวณถนนทรงวาด กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตข้อมูลทางกายภาพ และการวิเคราะห์จากเอกสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย เจ้าของอาคารจำนวน 8 ราย ผู้นำชุมชนจำนวน 1 ราย เจ้าหน้าที่กรมศิลปากรจำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครจำนวน 3 ราย นักวิชาการจำนวน 2 ราย จากการศึกษาพบว่าอาคารพาณิชย์บริเวณถนนทรงวาดเป็นอาคารพาณิชย์ยุคแรกเริ่มของกรุงเทพมหานคร มีอายุประมาณ 100 ปี เป็นอาคารที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่มีเอกลักษณ์และมีความสวยงาม รวมทั้งเป็นท่าเรือขนส่งและเป็นย่านการค้าทางการเกษตรที่สำคัญในอดีต แต่ปัจจุบันอาคารเหล่านี้อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก เนื่องจากขาดการบูรณะซ่อมแซมและใช้ประโยชน์อย่างถูกวิธีตามหลักวิชาการ จากการศึกษาพบข้อปัญหาและอุปสรรคสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ได้แก่ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่บังคับใช้ที่ไม่เอื้อต่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างเหมาะสม ความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ในปัจจุบัน รวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้เกิดข้อจำกัดสำหรับความร่วมมือของประชาชน

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาครัฐควรออกกฎหมายหรือออกข้อบังคับที่เอื้อต่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่เหมาะสมมากกว่ากฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน และจัดตั้งหน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียวเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการ เพื่อจัดการความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่สำหรับการฟื้นฟูชุมชนของตนเอง เช่น การสร้างประชาสังคมของชุมชนในพื้นที่ การจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนเพื่อเป็นแหล่งหางบประมาณในการดำเนินการ การให้สิทธิพิเศษเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ และการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินการ รวมถึงองค์กรอิสระที่มีบทบาททางด้านสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยการดำเนินงานแบบไตรภาคีหรือพหุภาคี ควรจัดการสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างถูกต้อง ควรเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ ควรเปลี่ยนกิจกรรมเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นหลัก เนื่องจากพื้นที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

The ancient magnificent Western style commercial buildings in Bangkok were first built about a hundred years ago. They were used as the port and the trade centers for agricultural and also other kind of goods. At the present, those buildings are abandoned. They were damaged and have become very fragile due to a lack of conservation and preservation effects.

This research aims to explore the appropriate way to conserve and develop the environmental arts using commercial building on Songward Road as a case study. Its objectives are to explore man-made environmental conservation, focus on developing an idea for building conservation in which buildings remain functional and to collect the relevant secondary data from textbooks and journal articles. Those sources were the main ones providing data about the concept of the environmental arts, theories of man-made environmental conservation, preservation and development. Furthermore, report papers and the Internet were used as resources for worldwide and updated relevant information. The primary research was conducted by observation. Unusual aspects can be noticed. However, there is a potential for bias. Thus the in-depth interview was the main source of primary data. The semi-formal interview was chosen in terms of controlling time and type of data from sixteen respondents. Eight of sixteen own those buildings. Three were from the Bangkok Bureau. Two from the Department of Fine Arts and two academic researchers were also chosen. The last one was the commune leader. Some questions were prepared to ask their opinions about registering the buildings as historical sites. It was found that there were many obstacles to those buildings not being very well conserved and developed.

Finally, a way to appropriately develop and conserve the buildings is recommended. Firstly, those ancient buildings overlapping should be taken by one specific organization to avoid overlapping. In addition, they should be protected by new regulations which are more directly concerned with conserving and developing the environmental arts. Moreover, the local people should participate in what they own. Making them aware of how important and valuable the buildings are is necessary. Promoting the buildings as tourist attractions is another possible way to stir local people's current of conservation. Then secondly, giving people more knowledge and encouraging suitable activities continuously. However, without a well managed program, tourism could accelerate permanent change.